



EUROOPA KOMISJON  
TERVISE JA TOIDUOHUTUSE PEADIREKTORAAT

Tervise ja toidu valdkonna auditid ja analüüsid

**VIITENUMBER: DG(SANTE)/2018-6518- RS**

**VÄLJAVÕTE TERVISE JA TOIDUOHUTUSE PEADIREKTORAADI**

**ÜLEVAATLIKUST ARUANDEST,**

**MILLES KÄSITLETAKSE**

**VETERINAARTEENISTUSTE HÄDAOLUKORRAKS VALMISOLEKUT LOODUSÕNNETUSTE KORRAL**

***NB! KÄESOLEV TEKST ON ALGSE AUDIARUANDE OSA KOKKUVÕTTEV TÕLGE (VIITENUMBER DG(SANTE)/2018-6518).  
TEKST ON ETTE NÄHTUD KÄESOLEVA VEEBISAIIDI KÜLASTAJATE ABISTAMISEKS, KUID SELLEL PUUDUB AMETLIK STAATUS.  
ALATI TULEKS VIIDATA ALGSE ARUANDE TERVIKTEKSTILE.***

### **KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE**

*Käesolevas ülevaatlikus aruandes veterinaarteenistuste loodusõnnetusteks valmisoleku kohta analüüsitakse 20 liikmesriigi vastuseid veebipõhisele küsimustikule (2017) ning täiendavat üksikasjalikku teavet, mida uuriti Prantsusmaa ja Itaalia teabekogumissioonide käigus (2018). Üksikasjalik teave valdkonna olukorrast Prantsusmaal ja Itaalias on esitatud II lisas ning veebipõhise küsimustiku tulemusi on kirjeldatud III lisas.*

*ELi tasandil on olemas hästi välja töötatud kodanikukaitse ja humanitaarabi alase koostöö ja koordineerimise raamistik, mis suurendab riikide suutlikkust. Veterinaarteenistuste valmisoleku tase on liikmesriigiti väga erinev. Looduskatastroofide korral ei ole veterinaarteenistuste ülesanne enam üksnes teiste päästeteenistuste toetamine, vaid nüüd hõlmab see aktiivset osalemist päästeoperatsioonide kavandamisel ja rakendamisel ning loomade ümberpaigutamisel, loomaomanikele ja toidutootjatele teabekeskuseks olemist ning põllumajandussektoris elatusvahendite kiire taastumise võimaldamist.*

*Lemmik- ja tootmisloomade päästmine ei kuulu (loodus)katastroofipiirkonnas alati riikide kodanikukaitse mehhanismide ülesannete hulka. Hädaolukorras, näiteks loodusõnnetuse korral, pöörduvad loomaomanikud abi ja toetuse saamiseks tõenäoliselt oma veterinaararstide poole.*

Loomadel on enamiku inimeste jaoks suur emotsionaalne väärtus ja tootmisloomadel on eriti maapiirkondades väga oluline roll elatusvahendite kiirel taastumisel. Seepärast on oluline, et loomapidajad, sidusrühmade organisatsioonid ja veterinaarteenistused oleksid teadlikud sellest, kellel lasub vastutus nende territooriumil, ning teeksid plaane rahuajal, et olla valmis kriisiolukordadeks ning omada päästeteenistuste ja pädevate asutuste suhtes realistlikke ootusi. Viies liikmesriigis, kus on viimastel aastatel esinenud looduskatastroofe, on veterinaarteenistuste jaoks välja töötatud spetsiaalsed katastroofide ohjamise kavad. Kuues liikmesriigis on veterinaarteenistused eriti hästi ette valmistatud, seda tänu koolituse ja õppuste kombineerimisele ning juurdepääsule katastroofide ohjamise kavadele, mille on koostanud nende endi või mõni muu asutus, samuti on nad katsetanud oma süsteeme loomadega tegelemiseks tõelise looduskatastroofi rasketes tingimustes. Kümne vastanud liikmesriigi veterinaarteenistused ei ole saanud juurdepääsu looduskatastroofi ohjamisele suunatud sihipärasele koolitusele või õppustele. Neljal nimetatud veterinaarteenistusel ei olnud muid suuniseid peale loomahaigusi käsitlevate hädaolukorra lahendamise kavade. Kuigi mõned hädaolukorra lahendamise kavade komponendid on kasulikud ka looduskatastroofi korral, ei pruugi need kümme veterinaarteenust olla võimelised pakkuma looduskatastroofi puhul kiiret ja asjakohast tuge kodanikele ja päästeteenistustele.

Vabaihendused ja eraisikud soovivad sageli katastroofiolukorras abi anda, kuid on olemas oht, et organiseeritud ametlikele päästeoperatsioonidele ettenähtud vahendid kuluvad ettenägematute ja mõnikord ebavajalike annetuste (nt lemmikloomatoidu) käitlemisele ning vabatahtlike juhendamisele. Hea koostöö vabaihendustega, vabatahtlike ja sidusrühmadega rahuajal paneb aluse tõhusale tegutsemisele loodusõnnetuse korral.

Aruande tulemusi jagatakse ja arutatakse liikmesriikide esindajatega seminaril, mis korraldatakse detsembris 2018 programmi „Parem koolitus ohutuma toidu nimel“ raames.